

Dyb krise i byggeriet – ingen risiko for overophedning

Bygge- og anlægssektor befinder sig i en meget dyb krise. Byggeriets beskæftigelse er det seneste år faldet med hele 25.000 fuldtidspersoner, svarende til 15 pct. Samtidig er byggeriets arbejdsløshed det seneste år steget fra 1,5 pct. til niveau på hele 10,5 procent. Derudover peger alle øvrige indikatorer på, at byggeriet befinder sig i en dyb krise. At en vækstpakke vil lede til overophedning af bygge- og anlægssektoren er derfor absurd.

af chefanalytiker **Frederik I. Pedersen**
chefanalytiker **Martin Madsen** & stud.polit. **Jeppe Druedahl**

28. august 2009

Analysens hovedkonklusioner

- Der har i denne uge været debat blandt økonomer om, hvorvidt en vækstpakke med fokus på offentlige investeringer vil bringe bygge- og anlægssektoren ind i en overophedning.
- Analysen gennemgår 9 statistikker og indikatorer, der samstemmende peger på, at byggeriet befinder sig i en dyb krise. Alle prognoser forventer samtidig, at beskæftigelsen fortsætter med at falde.
- En vækstpakke på ca. 10 mia. kr. rettet mod offentlige bygge- og anlægsinvesteringer vil i bedste fald løfte bygge- og anlægsbeskæftigelsen med ca. 8.000 personer næste år. Det vil kunne bremse nedgangen inden for bygge- og anlæg, men ikke forhindre byggebeskæftigelsen i at falde.
- Sammenholdt med Finansministeriets prognose vil beskæftigelsen med en vækstpakke på ca. 10 mia. kr. stadig være slået 4-5 år tilbage.
- Samlet set er der intet belæg for at frygte overophedning af bygge- og anlægssektoren, snarere tværtimod.

Kontakt

Chefanalytiker
Frederik I. Pedersen
Tlf. 33 55 77 12
Mobil 28 42 42 72
fip@ae.dk

Presseansvarlig
Janus Breck
Tlf. 33 55 77 25
Mobil 40 61 34 38
jb@ae.dk

AE og De Økonomiske Vismænd anbefaler samme vækstpakke

I lyset af den meget alvorlige økonomiske situation anbefalede De Økonomiske Vismænd i Forårsrapporten 2009 en fremrykning af offentlige bygge- og anlægsinvesteringer, der øger investeringsomfanget i både 2010 og 2011 med 15 mia.kr., dvs. i alt 30 mia.kr. Det vil i følge Vismændene kunne reducere arbejdsløsheden med ca. 20.000 personer i 2011. Vismændenes anbefaling af en fremrykning af offentlige investeringer for i alt 30 mia.kr. ligger dermed på linje med AEs anbefaling.

Finanslov 2010 mangler 10 mia. kr. til offentlige investeringer i forhold til anbefalinger

Med AEs og Vismændenes anbefaling skulle investeringsniveauet i 2010 nå op på godt 53½ mia. kr. i 2010. Men i finanslovsforslaget når investeringsniveauet kun op på 43 mia. kr. Ergo er der stadig en manko på 10½ mia.kr. fra finanslovsforslaget til AEs og Vismændenes anbefalinger. At forskellen er 10½ mia. kr. og ikke 15 mia. kr. skyldes bl.a. kommuneaftalen for 2010, som løfter niveauet for de offentlige investeringer.

Vækstpakke vil kun bremse byggeriets beskæftigelsesfald

Et yderligere løft i de offentlige investeringer på 10½ mia.kr næste år vil kunne løfte den samlede beskæftigelse i dansk økonomi med i omegnen af 11.000 personer. Heraf ligger ca. 60 procent af effekten inden for bygge- og anlægssektoren, svarende til et beskæftigelsesløft på 6.500 personer eller 8.000 personer, hvis der alene er tale om beskæftigelsesintensive vedligeholdelsesinvesteringer. Resten af beskæftigelsesløftet vil primært ligge inden for de private serviceerhverv, og en mindre del inden for industrien, der leverer materialer, transport og rådgivning mv. til byggeriet. Jo mere reparation og vedligeholdelse der er i projekterne, desto større er beskæftigelseseffekten. Det fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Effekten af offentlige bygge- og anlægsinvesteringer for ekstra 10½ mia. kr. i 2010	
	2010
Gennemsnitlig offentlig investering	+11
Nybyggeri	+11
Reparation og vedligeholdelse af bygninger	+13¾
Anlægsvirksomhed	+8¾

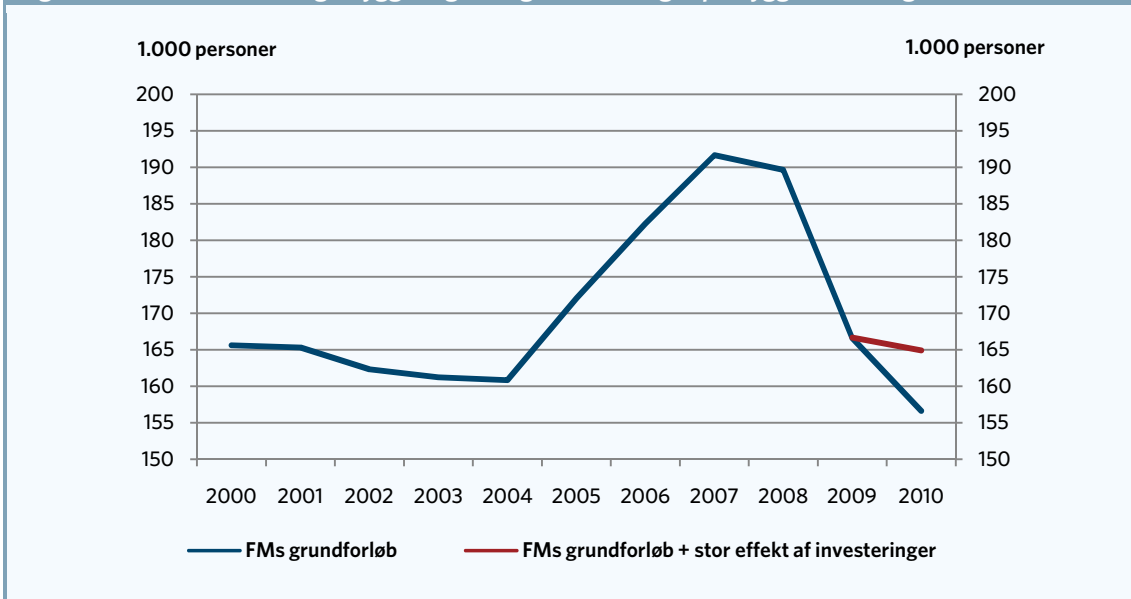
Anm.: Der er sammenlignet med en situation, hvor der ikke føres yderligere finanspolitik. Effekterne er i forhold til nybyggeri, reparation og vedligeholdelse samt anlæg skaleret i forhold de beskæftigelseskrav, der fremgår af den seneste input-output-opgørelse fra Danmarks Statistik, (Danish Input-Output Tables and Analyses, 2007)

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

En vækstpakke på 10½ mia.kr. vil altså kunne løfte bygge- og anlægsbeskæftigelsen næste år med 5.000-8.000 personer - et tal der skal holdes op i mod Finansministeriets forventning om et fald i bygge- og anlægsbeskæftigelsen i år på 23.000 personer og næste år yderligere 10.000 personer. En vækstpakke på 10½ mia.kr. i 2010 vil altså kun bremse beskæftigelsesfaldet inden for bygge- og anlægssektoren næste år.

Figur 1 viser Finansministeriets seneste arbejdsmarkedsprognose for bygge- anlægssektoren, samt effekten af en vækstpakke med offentlige investeringer på 10½ mia.kr., hvor vi har forudsat at alle pengene går til reparation og vedligeholdelse.

Figur 1. Effekten af offentlige bygge- og anlægsinvesteringer på byggebeskæftigelsen

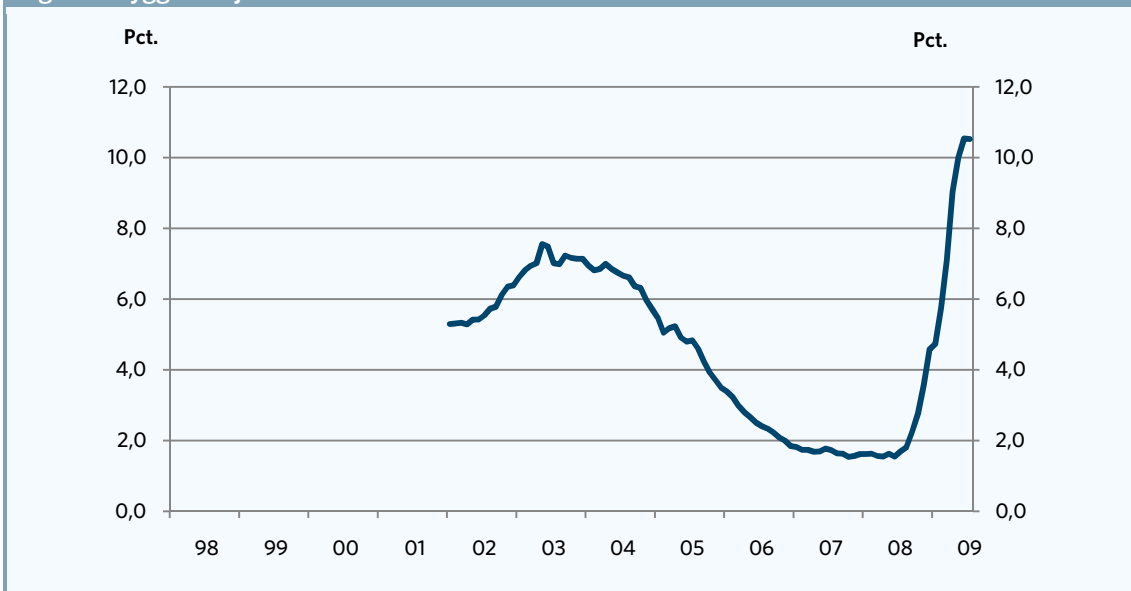
Anm.: Finansministeriets prognose for årene 2009 og 2010.

Kilde: AE pba. af Finansministeriet (Økonomisk Redegørelse, august 2009) og Danmarks Statistik

Bygge- og anlægssektoren ligger i dybfryseren

Figur 2 viser, at arbejdsløsheden for de byggefaglærte nu er rekordhøj. I juli 2009 lå arbejdsløshedsprocenten på 10,5 pct. For et år siden lå den på 1½ pct., og under sidste lavkonjunktur toppede arbejdsløsheden på 7,6 pct. Sammenlignet med andre a-kasser er det kun 3Fs a-kasse, hvor der også er mange bygge- og anlægsbeskæftigede, samt Metals a-kasse, der har oplevet en udvikling, som bare minder om byggefagenes. Arbejdsløsheden er her dog steget mindre.

Figur 2. Byggearbejdsløsheden

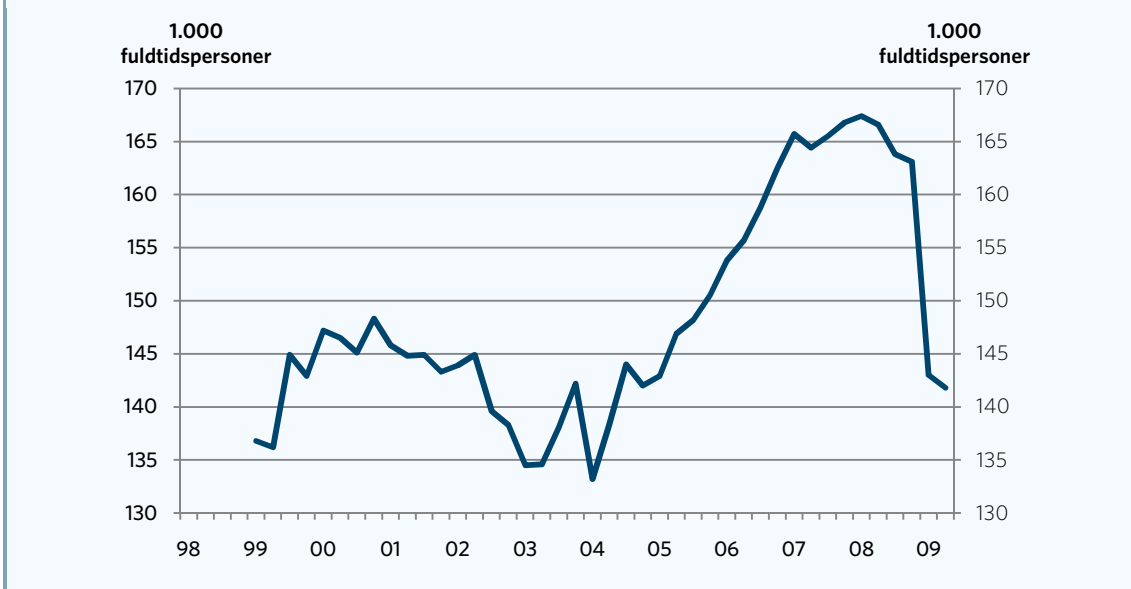

Anm.: Vi har ikke tal for a-kassearbejdsløsheden før år 2002. Dækker over Byggefagenes a-kasse (tidl. Blik og Rør samt malerfaget og maritime), El-faget og Træ-Industri-Byg. Tallene for de seneste 6 måneder er foreløbige. Disse er korrigeret for den forskel, der var mellem de foreløbige og endelige tal i samme måned året før.

Kilde: AE pba. af Danmarks Statistik.

Figur 3 viser beskæftigelsen inden for bygge- og anlægssektoren ifølge de nyeste tal fra ATP-statistikken. Beskæftigelsen er det seneste år faldet med hele 25.000 fuldtidspersoner svarende til 15 pct. Målt i procent er bygge- og anlægssektoren det erhverv, der har været hårdest ramt af nedturen på arbejdsmarkedet det seneste år.

Figur 3 . Beskæftigelse inden for bygge- og anlægssektoren

Anm.: Dækker over Byggefagenes a-kasse (tidl. Blik og rør samt malerfaget og maritime), El-faget og Træ-Industri-Byg. Tallene for de seneste 6 måneder er foreløbige. Disse er korrigeret for den forskel, der var mellem de foreløbige og endelige tal i samme måned året før.

Kilde: AE pba. af Danmarks Statistik.

Figur 4 viser, at lønstigningstaksten i byggeriet har været faldende det sidste år og nu ligger på niveau med 2005. I 2. kvartal 2009 lå lønstigningstaksten på 2,4 pct., mens den i 1. kvartal 2008 toppede på 5,5 pct. Lønstigningstaksten er altså mere end halveret og nærmer sig bundniveauet for 2003-04.

Figur 4. Lønstigningstakst for byggeriet

Kilde: AE pba. DA.

Byggeriets sammensatte konjunkturindikator fortsætter faldet fra det høje niveau i 2006 og har været negativ siden starten af 2008. Efter svage positive tendenser i forsommeren er indikatoren nu tilbage på historisk lave minus 45 pct. i august 2009. Det viser figur 5.

Figur 5. Sammensat konjunkturindikator for bygge- og anlægssektoren

Kilde: AE pba. af Danmarks Statistik.

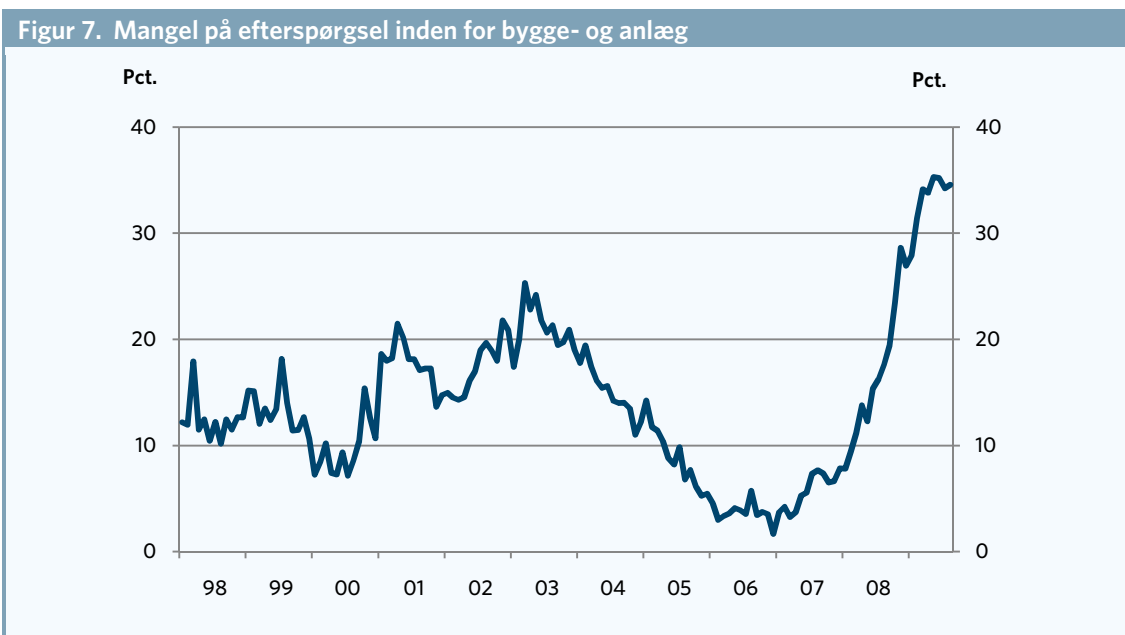
Beskæftigelsesforventningerne har fulgt den sammensatte konjunkturindikator forholdsvis tæt. Her så vi også en svag positiv tendens i forsommeren, som dog blev tilbagevist med faldet i juli måned. I august 2009 ligger indikatoren på minus 30 pct., hvilket er markant lavere end under seneste lavpunkt. Det viser figur 6.

Figur 6. Beskæftigelsesforventninger inden for bygge- og anlæg

Anm.: Indikatoren afspejler virksomhedernes forventninger til de kommende tre måneder.
Kilde: AE pba. af Danmarks Statistik.

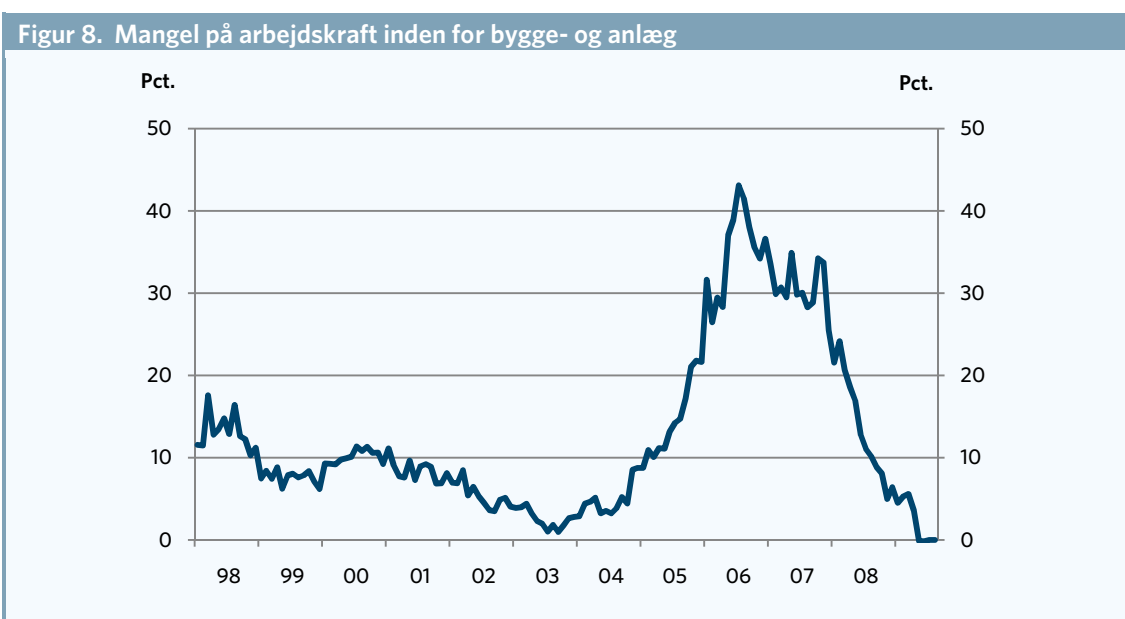
Figur 7 viser, at en kraftigt voksende andel af virksomhederne melder om manglende efterspørgsel. Mens det kun var 2-3 pct., der i 2006 meldte om manglende efterspørgsel, er det nu hele 35 pct. af virksomhederne. Der er altså masser af virksomheder, som har overkapacitet.

Anm.: Figuren viser, hvor stor en andel af virksomhederne i konjunkturbarometret, der svarer, at de har fået begrænset produktionen på grund af manglende efterspørgsel. Der er et mindre brud i data fra december 2004 til januar 2005, som anses for ikke at være af betydning.

Kilde: AE pba. af Danmarks Statistik.

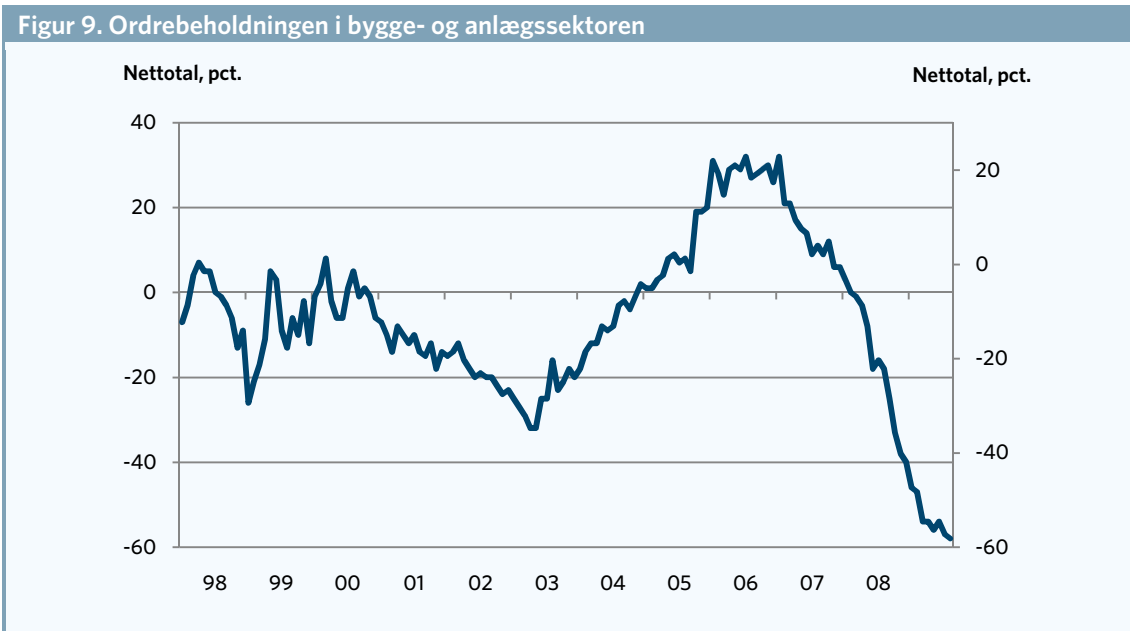
Figur 8 viser, at der i dag overhovedet ikke er mangel på arbejdskraft. De fire seneste måneder er der således 0 pct. af virksomhederne, som har meldt om mangel på arbejdskraft. Manglen på arbejdskraft toppede i juli 2006 på 43 pct. af virksomhederne. Virksomhederne har altså overhovedet ikke problemer med at finde de hænder, der skal bruges.

Anm.: Figuren viser, hvor stor en andel af virksomhederne i konjunkturbarometret, der svarer, de har fået begrænset produktionen på grund af arbejdskraftmangel. Der er et mindre brud i data fra december 2004 til januar 2005, som anses for ikke at være af betydning.

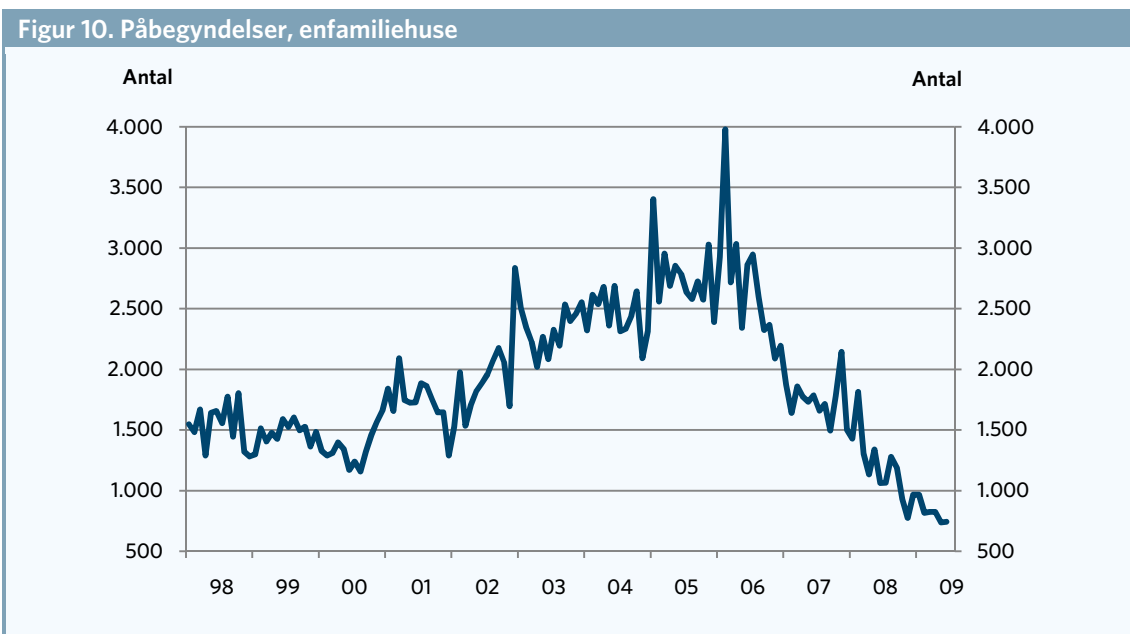
Kilde: AE pba. af Danmarks Statistik.

Figur 9 viser, at ordrebeholdningen, som er et mål for den fremadrettede aktivitetsudvikling, endnu ikke er stoppet med at falde. Det er i lyset af renoveringspuljen noget overraskende. I august måned 2009 lå ordrebeholdningen på minus 58 pct. mod minus 18 pct. for et år siden.

Kilde: AE pba. af Danmarks Statistik.

De manglende ordrer er også slået ud i faldende påbegyndelsen. I 2006 blev der i gennemsnit påbegyndt 2.700 enfamiliehuse om måneden. I juli lå tallet på 743. Altså næsten en fjerdedel. Figur 10 viser, at der nærmest har været tale om et kollaps i påbegyndelserne af nye boliger.

Anm.: Der er korrigeret for forsinkede indberetninger.

Kilde: AE pba. af Danmarks Statistik.